

Telegraful Român.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipogr. arhid., Sibiiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegraful Român”, str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Declarațiile dep. Dr. T. Mihali.

În ședința de Marți a dietei, la dispoziția asupra indemnizării, a vorbit, cum am anunțat, și deputatul naționalist român, domnul *Dr. Teodor Mihali*, care în numele partidului național român a făcut în dietă declarațiile următoare:

On. Cameră!

În toate statele constituționale conform uzanței parlamentare indemnitatea prezentată de guvern este privită ca prilej de a se clarifica situația guvernului față de reprezentanța poporului, care va să zică prilej, pentru ca reprezentanța poporului să cenzureze politica generală a guvernului și pe acest temei să pronunțe încrederea ori neîncrederea sa față de guvern.

Ca reprezentant al partidului național român regnicolar, care face parte din acest parlament, după întemeiată chibzuire am ajuns la acea convingere, că deși partidul național român, asemenea celorlalte partide politice din țară, dela izbucnirea războiului și-a suspendat acțiunile proprii politice, totuși în situațiunea actuală clarificarea raportului dintre partidul național român, dintre poporul român și guvernul țării, este atât în interesul patriei, cât și în acela al poporului român.

Conduc de înțelegerea acestui interes superior, înainte de toate trebuie să constat, că raportul dintre partidul național român și guvernul țării se determină în deosebi, chiar exclusiv numai prin considerantele politice interne, deoarece pe deoparte deciziunea în afacerile politice externe cade numai parțial în competența parlamentului, pe de altă parte programul partidului național român regnicolar nici nu conține considerante de politică externă.

Trebuind însă să fixez raportul dintre guvernul țării și partidul național român exclusiv în temeiul consideranțelor politice interne, cu adâncă durere mă aflu necesitat a declara, că în cursul înfiorătorului războiu situațiunea întru nimic nu s'a schimbat.

Partidul național român la diferite prilejuri și-a exprimat convingerea, că temeiul exclusiv al dezvoltării sigure și neconturbate a statului este îngrijirea uniformă de interesele tuturor individualităților etnice și păturilor sociale, cari compun statul. Dar trista experiență dovedește, că aspirațiunile și desideratele naționale, politice, culturale și economice ale poporului român, legale, juste și echitabile, au rămas până azi neimplinite și ca urmare firească a acestui fapt față de politica de guvernământ în Ungaria poporul român resimte azi aceași adâncă nemulțumire și neîncredere, ca mai înainte.

Gravaminele noastre, pe cari din solitudine pentru consolidarea și pacificarea dezvoltare a statului la diferite prilejuri cu patriotică sinceritate le-am descoperit factorilor celor mai competenți, au rămas neremediate. Iar

dispozițiile paliative de minusculă valoare, prin cari guvernul actual a încercat să ia în considerare unele puține dorinți de ale noastre, în lipsa francheții și certitudinii neșovăitoare și-au greșit țelul. N'am experiat încă un singur semnal al vre-unei politici de stat, care ar putea să aducă în consonanță pretensiunile integrității teritoriale și de drept public a Ungariei cu condițiunile existenței naționale a poporului român. Am așteptat, ca sub durata războiului chiar să fie remediate măcar cele mai adânc simțite gravamine ale poporului românesc. Milioanele cetățenilor își varsă sângele prin câmpii de luptă. Ei au dat dovada maturității lor politice. Cu drept cuvânt am așteptat deci, că încă în cursul războiului guvernul țării va grăbi să desființeze nedreptatea de veacuri și să prezinte parlamentului *legea despre sufragiul universal, secret și pe comune*, pe care imperativ o pretinde, atât binele statului, cât și interesul bineînțeles al tuturor cetățenilor săi. Dar guvernul țării n'a făcut-o și astfel poporul român după războiu cu mijloacele legii va fi silit să-și continue lupta politică pentru condițiunile existenționale ale ființei sale naționale și pentru democratizarea statului.

Între asemenea împrejurări cu justificată mândrie indicăm *luptele viteze ale sutelor de mii de Români pe toate fronturile înfiorătorului războiu*. Poporul românesc este nemulțumit cu situația sa politică în Țeara-Ungurească, dar totuși *sute de mii din fiii acestui popor își varsă sângele pentru patrie și tron, cu eroica vitejie moștenită dela părinți*, remarcată de mult în anele monarhiei și acum recunoscută de lumea întreagă. Această vitejie sacrificatoare a fiilor noștri, precum și ținuta exemplară și gata de orice jertfă a fraților noștri de acasă, au creat dovada decisivă *despre patriotismul și credința dinastică a poporului român*. Partidul național român a afirmat în toate timpurile acest patriotism și această credință, a căror contestare prea deseori s'a folosit ca pretext pentru politica îndreptată împotriva acestui popor și pentru nedreptățile lui în calea guvernământului. Iată însă patriotismul și credința dinastică a poporului român s'au dovedit mai tari ca stânca și neavând condiții. Guvernământul nedrept nu atinge patriotismul și credința dinastică a acestui popor. Când deci neamul acesta, cu mijloacele legii luptă pentru izbândirea și asigurarea condițiunilor existenței sale naționale, n'o face pentru ca prin rezultatul eventual al acestei lupte să fie întărit în patriotismul său și în credința sa dinastică, căci acestea sunt fără condiții, ci se luptă pentru aceea, ca prin asigurarea acestor condiții, sporind și fortificându-se în cultură, avere și valoare sa etnică, să se poată feriți în patria sa și să-și poată asigura un viitor mai fericit. Este interesul cel mai propriu al tronului și al patriei, ca poporul românesc din Ungaria în

calea dezvoltării naționale neconturbate să prindă putere, căci această putere este totodată puterea tronului și a patriei.

Înțelegerea acestui adevăr va împromuta efort mai mare luptelor politice viitoare ale poporului român și sacrificiul de sânge vărsat atât de abundent, așa simțim, întemeiază credința noastră, că această înțelegere, pătrunzând conștiința tuturor cetățenilor țării, în sfârșit va aduce împlinirea pretensiunilor legale, juste și echitabile ale poporului nostru.

On. Cameră!

Vitejia soldaților români în luptă și ținuta neexceptionabilă și patriotică a poporului român rămas acasă congruiază integral cu punctul de vedere al partidului național român regnicolar și justifică politica totdeauna mărturisită și urmată de acest partid. În numele acestei politici deci mi se impune datoria a declara, că *partidul național român își susține neschimbat programul său, pentru înfăptuirea aceluia va lupta și în viitor cu toate armele legii, față de guvern nutrește neîncredere, dar în cursul războiului se abține dela orice acțiune politică*.

De altfel cu considerare la starea de războiu în care ne aflăm, pentru ca să oferim posibilitatea întreagă a învingerii definitive, proiectul de indemnitate îl primesc.

Contele Tisza despre situație.

În vorbirea pe care a ținut-o domnului ministru-president, contele *Tisza István*, în ședința de Marți a dietei, se cuprind următoarele părți referitoare la situația politică esternă:

«Onorată casă! Nu vom uita nici odată lunile pe cari le-am trăit atunci. (Când Rușii se aflau în Carpați.) Nu voi uita niciodată emoția, care nu poate fi exprimată în cuvinte, și care m'a stăpânit atunci, când la locul acesta am primit știrea primă despre spargerea frontului la Gorlițe. Când s'a disolvat casa, la finea lui Maiu, trupele noastre începuseră apoi să și continue drumul de triumf, trecând dela învingere la învingere, și sfârșitul a fost, ca puțerea militară rusească a fost aruncată adânc spre hotarele Rusiei. Dar atunci s'a început, ori a devenit realitate, primejdia italiană. În ședința noastră din urmă am putut să ne ocupăm cu declararea de război a Italiei, ca cu un fapt împlinit. Și dacă domnul deputat, contele *Andrássy Gyula*, în vorbirea sa de astăzi a spus, că dintre comandanții de trupe dela Isonzo nici unul nu s'a gândit la începutul războiului, că după jumătate de an de luptă va avea încă în stăpânire linia, eu nu pot decât să confirm afirmarea aceasta. Căci linia aceea a fost considerată numai ca linie provizorie și premergătoare de apărare. Adevărata linie de apărare se află mai îndărăt pregătită. Problema era numai aceea, se fie întrucâtva îngre-

unată înaintarea trupelor italiene; și comoarei morale, cu mult mai puternice decât mijloacele tehnice, aflătoare în sufletul fiecărui soldat, este a se mulțumi, că am putut păstra această linie de avantgardă, prefăcându-o în o astfel de linie de apărare, în fața căreia a sângerat aceea ce a fost mai bun în armata italiană.

Onorată casă! Acum, în lunile din urmă, la cele două mari succese, anume, învingerea asupra armatei rusești și victorioasa oprire în loc a ofensivei italiene, se alătură, ca al treilea succes, lupta din Sârbia. Un dușman, care nu era de desconsiderat, a căzut acum din șirul contrariilor noștri, și prin aceasta puterea noastră armată, armata alianței de pace din Europa centrală, — căci e o alianță de pace, — a devenit factor puternic. Învingerea aceasta ni-a adus nimicirea armatei sârbești și alianța Bulgariei, a modificat în mod esențial raporturile de forțe și a creat bazele sigure pentru rezolvarea tracică a problemei balcanice. Legăturile puternice, cari unesc acum pe Turcia și Bulgaria într'un întreg compact geografic, și într'unul și mai compact moral, cu cele două mari puteri din Europa centrală ofer garanțiile unei prefaceri permanente în Balcani, ceea ce înseamnă satisfacerea și asigurarea deplină a intereselor noastre. Și faptul în sine, că Bulgaria și-a căutat marele avânt propriu, satisfacerea dorințelor și necesităților sale mari în alianță cu statele din Europa centrală și că Bulgaria a resistat tuturor ispitelor celuialt grup de puteri, ascunde în sine chizășia statorniciei combinației, și poate se liniștească pe celelalte popoare și state din Balcani, deadreptul interesate, în privința aceea, că combinația aceasta nu conține amenințare față de nici unul dintre celelalte state independente.

Prima acțiune de introducere a acestui eveniment îmbucurător a fost, onorată casă, rezolvarea chestiei bulgaro-turcești. Deja faptul, că între Bulgaria și Turcia s'a legat perfectă înțelegere, că o chestie de teritor, foarte grea și foarte gingașă, a fost rezolvată spre mulțumirea generală, a eliminat o primejdie foarte însemnată din situație. Dar repet, alăturarea politică a Bulgariei la monarhie și la Germania poate se aibă efect liniștitor și asupra celorlalte state balcanice. Căci vedem doară, — și în privința aceasta nu putem fi destul de recunoscători diplomației antantei, care ne-a venit întru ajutor, — vedem apropierea din partea Greciei, care după convingerea mea oferă prospecte foarte prețioase pentru viitor.

Sigur, că onorata casă nu așteaptă dela mine să mă ocup cu chestia aceasta mai pe larg, acuma, când Grecia are să lupte cu greutăți momentane, pe cari numai le-ar turbura declarația guvernului, sune ea orișicum. Eu cred însă, că trebuie să valorificăm în măsură deplină și

tuația grea de acuma a Greciei, trebuie să înțelegem consecvențele pe cari le va putea avea, dar totodată trebuie se abatem evenimentele în direcția, ca în Balcani, în vremile de pace din viitor, Grecia să-și poată ocupa locul care îi compete în mod natural.

Cred erăși de altă parte, că alăturarea Bulgariei la alianța din Europa centrală poate fi acceptată fără îngrijire și în România. Cred, că în general marea majoritate a opiniei publice maghiare, și mai ales eu, ce privește persoana mea, astfel e judecată direcția naturală politică a României, că ea are se caute apărarea intereselor sale proprii și garanțiile asigurării existenței proprii față de primejdia cea mai mare, care o amenință, față de expansiunea rusască, în alianță cu monarhia noastră și cu Germania. Și aceasta a și fost politica devenită tradiție a oamenilor mari de stat români. Înainte de toate aceasta a fost politica celui mai mare bărbat de stat al României, care a condus până acuma soarta României, a fericitului rege Carol.

Eu mă voi reține acum, — mai ales dela volul acesta, — dela orice critică; și dacă constat simplu numai faptul, că durere, în timpul din urmă politica aceasta se pare că a început să se clatine, că în România au început se iasă la suprafață și curente contrare, și dacă în urma acestora România nu și-a ocupat în actualul războiu mondial locul pe care după socoteala multora ar fi trebuit să-l ocupe, — în cele din urmă România e chemată singură se judece, că în interesul ei propriu unde are să se alature.

Noi putem deci se privim la determinarea României cu deplina liniște sufletească pe care ni-o oferă conștiința, că există o comunitate de interese, comunitatea de interese bine pricepute, între noi și România, care mai curând ori mai târziu își va aduce roadele sale, fiind pe de altă parte siguri, că oricum va suna determinarea României, influență decizătoare asupra sortii monarhiei nu va eseria.

Noi stăm și acum pe punctul de vedere, că locul natural al României e lângă noi, în alianță cu noi. Că acum și ei să se pună pe acest punct de vedere și se tragă consecvențele, rămâne cu totul în grija conducătorilor politici ai statului independent român. La tot cazul combinația, care a creat alianța Bulgariei și a Turciei cu cele două puteri din Europa centrală, ridică valoarea alianței față de România, pentru că îi asigură pe deplin hotarele spre sud și spre sud dacă să alătură la noi, de altă parte pune și monarhia în poziția, de a privi

în privința aceasta cu toată liniștea sufletească la evenimentele din viitor... (Aprobări în dreapta.)

Războiul.

La frontul dela răsărit trupe rusești de recunoaștere au fost luate la goană pela Zartorijsk; atacuri rusești pe linia Kowel-Lami au fost respinse și trupele dușmane trecute peste râul Styr au fost silite să se retragă de cealaltă parte a râului.

La frontul dela apus dușmanul a făcut încercarea să recucerească teritoriul pierdut în rândul trecut, dar atacurile sale au fost respinse. Pe mai multe locuri e foc viu de artilerie.

La frontul italian toate atacurile dușmane au fost respinse. Într'un singur loc trupele noastre s'au retras puțin din fața dușmanului, care dispunea de forțe foarte însemnate.

În Muntenegru operațiunile decurg în mod favorabil. Încunjurarea dușmanului se apropie de terminare. Trupele bulgare luptă cu succes în contra Francezilor și Englezilor, conștrânși să se retragă.

Ședințele camerei ungare.

Marti, în 7 Decembrie n. după contele Károlyi Mihály, care a propus introducerea votului universal, direct și secret la alegeri, cu votare pe comune, a vorbit în numele partidului național român domnul deputat Dr. Teodor Mihali. Vorbirea sa o dădă în întregime, la loc de frunte. După el o luă cuvântul contele Andrássy Gyula, care a atins și chestia păcii. A spus, că noi n'am pornit la război cu gând de cucerire, deci putem să ne gândim și la pace. E convins, că și contrarii atunci vor fi fericiti, când vor putea trăi în pace. Dorște pace, dar e gata și pentru purtarea războiului până la extrem. Despre Polonia a spus Andrássy că cea mai mare greșală s'ar face, dacă s'ar da îndărăt Rusia. Polonia trebuie deșteptată la o viață nouă. A criticat apoi contele Andrássy cenzura și s'a declarat aderent al extinderii dreptului electoral, nu însă al votului universal.

Deputatul Rokovky István asemenea a fost de părerea, că a curs sânge destul și acum ar trebui să se gândească totuși la modalitățile legării păcii. Face propunere, ca toți cei ce au luat parte la război și sunt trecuți de 22 ani se primească dreptul de alegere.

A luat apoi cuvântul contele Tisza István, ministrul-president. Partea vorbirii sale referitoare la politica externă o dădă în întregime la alt loc. Restul vorbirii îl resumă astfel: Cenzura e un reu necesar, care în zile ce cele de astăzi nu poate fi delaturat. Guvernul face tot posibilul, ca ne mulțumirile să se impuțeze. În chestia votului universal e de o părere cu contele Andrássy nu se poate merge prea departe, pentru că e vorba de structura statului și de interesele națiunii. De altcun ceie cu atâta vitejie își fac datorința la diferitele fronturi, nu în schimbul votului universal și-o

fac, ei din curată iubire de patrie. Pentru legarea păcii există, ce e drept, condițiile obiective, dar nu există încă condițiile subiective la contrarii nostri. Legarea păcii atarnă deci numai dela dușman. Ei trebuie se vină la convingerea, că continuarea războiului e de prisos și pentru ei tot mai păgubitoare.

Ședința proxima s'a ănutat pe Joi, 9 Decembrie. În ședința aceasta a vorbit totuși deputatul Szmeccsanyi György, care s'a alăturat la propunerea lui Rokovsky în chestia dreptului de alegere și a vorbit cu multă laudă despre serviciile pe cari le-au făcut în actualul războiu medicii și surorile voluntare de caritate. A rostit apoi contele Serényi Béla, fost ministru, o vorbire interesantă, în care a apărut guvernul, dar a scos la iveală și greșelile pe cari le-a făcut în cursul războiului, iar deputatul croat Pejacsevits a citit o declarație în chestia emblemei și a peșurei comune. Deputatul Giesswein Sándor a pledat pentru votul universal și a făcut propunere, ca el se fie estins și asupra femeilor. Deputatul slovac Juriga cere votul universal pentru bărbați și pentru femei și grabnica rezolvare a chestiei slovace. Votarea îndemnează. După el a vorbit contele Apponyi Albert despre cenzură, despre emblema și pajure etc., provocând la urmă guvernul, ca se stabilizească în mod oficial proporția participării țării de sub coroana ungară la făptuirile sevărgite cu armele pe câmpul de războiu și la jertfele reclamate de acest războiu, făcând la timpul seu raport parlamentului despre aceasta.

Contele Esterházy Moritz a interpellat guvernul în chestia administrației din teritoriile cucerite și ocupate militarmente, iar contele Tisza a răspuns numai decât, că la răsărit, în Polonia, administrația e parte germană, parte austriacă, iar în Sârbia, care probabil va fi alăturată la Ungaria, administrația e maghiară. Răspunsul a fost luat la cunoștință. Ședința proxima se ănută pe Vineri, 10 Decembrie.

În ședința aceasta a vorbit fostul secretar de stat Sztéryy, criticând guvernul. A răspuns ministrul de finanțe Teleszky. După aceea a vorbit Croatul Hrlijanovici și apoi Sâghy Gyula. În ședința de Sâmbătă, după ascultarea încă a unor vorbiri opoziționale, discuția a fost apoi încheiată și proiectul de lege despre îndemnare a fost votat.

NOUȚĂȚI.

Dela comitat. În 23 Decembrie nou e se fac alegeri supletorii de membri în consiliul municipal al comitatului Sibiu, și anume, se alege în cercul II Sibiu un membru până la finea anului 1919, în cercul electoral al Noerului un membru până la finea anului 1916, și în cercul electoral al Sebeșului un membru până la finea anului 1916. Alegerea se facepe dimineața la orele 9 și se încheie la orele 4 d. a. Alegătorii sunt cei trecuți în listele electorale de pe anul 1914.

Cas de moarte. A murit în Cluj, după o scurtă boala de 7 zile Dr. Alexiu Kunca, director suprem de școală, în etate de 70 ani. Săptămâna trecută fusese în Oșorhei să viziteze școlile medii de acolo, dar venind spre casă a recit și a căpătat apărindere de plămâni, care i-a pus capăt vieții. A fost înmormântat Sâmbătă în Oradea mare cu mare solemnitate.

Să înceteze pustirile. Liga femeilor olandeze împotriva războiului a trimis un apel către femeile și fetele tuturor națiunilor beligerante. Apelul cere, ca sexul feminin să nu se mulțumească cu munca săvârșită în serviciul Crucii Roșii: să nu petecească meru războiul, ci să lucreze în realitate pentru pace. Femeile din Olanda invită celelalte femei ale Europei să împedeze cu forța plăcarea în campanie a fiilor, părinților și soților lor. Să se opună cu orice mijloc și să nu mai lase, ca bărbații din Europa să urmeze cu pustirile acestui război.

Dela concertul filantropic. Seara artistică muzicală din 10 Decembrie a. c., stătuare din două cvartete, unul de Mozart, altul de Brahms, și d'otr'un nu mai puțin remarcabil trio de Paul Iuan, a fost pusă la cale fără îndoială cu multă competență. Bucățiile grele s'au executat corect și cu siguranță deplină atât în părțile lor domoale, cât și în cele vioale. Clapele pianului, impetuos atacate de degetele măestrelor dozoarei Ana Voileanu, o ascultă ea totdeauna cu supunere. Nu mai puțin își stăpânește instrumentul ceilalți concertanți: Dozoara Hedviga Schuster (violină) și domniș. S. Biemel (vola), A. Vana (celo). Publicul pricepător a rămas, în deosebi la părțile executate adagio din bucățiile de P. Iuan și Brahms, răpit de admirație. Lume distinsă și multă s'a înfățișat și cu ocazia aceasta. Concertul a realizat, de sigur, un beneficiu considerabil în nobilul scop, pentru care s'a organizat. (x)

Arestare. Din Atena se ănută, că mai mulți membri din partidul venizelist sânt arestați. Șeful, Venizelos, a părăsit pe neașteptate orașul.

Universitari. În Varșovia s'a redeschis universitatea sub patronatul germanilor. S'au înscris peste 900 studenți, cei mai mulți la facultatea de medicină.

Expoziție. Domnul Demetriu N Cabadaiț pictor, a aranjat o expoziție de tablouri originale în sala mare a casei militare din loc. Expoziția s'a deschis ieri, Duminică, la orele 11. Venitul curat, atât cu privire la biletele de intrare, cât și la tablourile vindute se dă, pe jumătate, filialei Crucii Roșii din loc. E de dorit, ca publicul să viziteze expoziția aceasta, care rămâne deschisă două săptămâni. Vom reveni.

† Iustina Mateiu. Azi (Joi) după amezzi, — scrie „Gazeta Transilvaniei”, — a fost petrecută de-un public numeros la vecinica odihnă Iustina Mateiu, elevă la școala comercială din Brașov. Elevă și elevele dela școala comercială și dela școala de fete au venit în corpore pentru a-și lua ultimul adio dela aceea, care le-a fost colegă și prietenă. Lângă siriul ei, în biserica sf. Nicolae, au sosit în ultimul moment îndurerării ei părinți, cari aături de buoul ei frate au petrecut-o până la mormânt. Prohodul a fost oficiat de Prea. On. Domn protopop Dr. Vasile Saftu, asistat de On. domni preoți Ioan Priscu și Dr. Nicolae Stinghe. Răspunsurile funebre le-a dat corul elevilor condus de dl Dr. Sterie Stinghe. Dl profesor Dr. Ioan Baciuc dela școala comercială a ținut un înduioșător panegric în fata siriului celei ce i-a fost elevă. Fie-i odihna ușoară în mormântul ce i s'a deschis prea de timpuriu.

FOIȘOARA.

Insemnătatea cărților bisericești

din primele trei veacuri ale literaturii românești.

— Conferență. — De Gh. Maior.

(Fine).

Muntenii însă se pregăteau să ne dea ceva nou. Limba ajunsese să stea de vorbă cu fiii neamului din toate clasele și oriunde, afară de biserică. Muntenii vreau să-i dea și dreptul acesta. Începutul îl face un diacon Mihail, care era îngrijat cum i se va face slujba la moarte, văzând că preoții nu mai știu slavonește, nu mai înțeleg tipicul, făcând fiecare slujba cum chibzuia că e mai bine. Cu oameni cărturari buni și înțelepți duce la bun sfârșit „Cartea ce se cheamă Pogribania preoților mireni și a diaconilor”, după text slavon și grecesc.

Mitropolitul Ștefan găsește de bun gând și-l îmbrățește. În 1662 traduce după slavonește și grecește *Tárnosania* spunând în prefață: „Am făcut această Tárnosanie de o am tipărit ca'n degrabă, care e foarte de treabă neamului nostru, țării românești, nefiindu-le pe limbă să poată înțelege”.

Noua tendință munteană prinde putere și curaj în urma activității lui Dosofteiu al Moldovii, mai fiind ajutat și de puterea și patronajul seculului domnesc. Șerban Cantacuzino urmând „celor mari și vechi se

pomenesc Băsrăbăștii” își face merite neprețioase. Domnia lui de zece ani (1678 — 1688) a fost o adevărată binefacere cerească pentru noi. Sub el apar pentru trebuințele bisericești *Liturgiierul* (1680), în care se publică o jalinică prefață a fezelui Domnului, despre căderea neamului românesc „carele odată și el între puteariciele neamuri și între țării oameni se număra, iară acuma de supus și de ocărat ieste, cât nice învățătură, nice știință, nice armă, nice legi, nice nice un obicei întru tot rodul ce se pomeneste astăzi Român — între Rumâni ce zicem cuprindem și Moldoveni, că tot d'otr'o fântână cură...”; peste doi ani în același București o nouă ediție a *Testamentului* de Bălgărad; la 1683 un admirabil *Apoteol*, toate întocmite pentru folosire la cult. Acum se pregătea o lucrare nouă, nu ca cuprins, cât ca roadă. Anul 1688 prin munca atator oameni „pedepsiți întru a noastră limbă și elinească având știință ca să și tălmăcească”, avea să ne dea eleganta și valoroasă *Biblie* dela București, un rezumat al tuturor lucrărilor literare ale bisericii românești de până acuma, o aruncare de privire în trecut, pentru ca să poată știirici viitorul și să îndrume toată viața noastră pe un drum sigur și plin de roade. Examinează progresul nostru, fiind însăș un progres. Iată evenimentul, care declară — în primul rând — limba cărților bisericești de limbă literară, în care un neam întreg

avea să trăiască și să se simtă una sau unul singur în frământarea veacurilor viitoare. Unitează credinții, pravoslavnicia Românilor, ne dă și unitatea culturală ca simbol în această lucrare. Testamentul Nou ne arătează cum trebuie să fie limba literară. Varlaam, Dosofteiu ne învață cum să o folosim și să o îmbogățim; *Biblia ne prezintă* limba literară, în care se plămădesc produsele spiritului românesc până azi.

Felul cum se alcătuiește grandioasa lucrare, — prima *Biblie* completă în românește, — adunând lucrările de până acuma, curățind ce nu corespunde, traducând unele părți, ce nu erau prefăcute pe limba noastră, intrând deci în corpul ei Noul Testament din Ardeal. Psaltirea lui Dosofteiu din Moldova, cu părțile traduse și îndreptate din Muntenia, ca într'un simbol ne arată unitatea noastră națională și culturală, având toți Românii o lege, o limbă, un sânge, în care vor trăi în veac, de vor năzui spre ele. Alegoric așa de bine poți scoate aceste cuvături din un pasaj al prefeței: „Omul cece iaste desăvârșit, pentru aceasta se cunoaște că iaste desăvârșit, că pururea socoteala și gândul lui are la săvârșitul acela, pentru care iaste dela Dumnezeu făcut și zidit, care săvârșit nu iaste altul, fără cât însuș Dumnezeu. Drept aceea la Apocalipsis zice: Eu sunt cel dintâiu și cel de apoi. Și ce va să însemne cu aceasta fără cât: Eu sunt cel dintâiu, adevă

dentru care sunt toate, deunde și omul mai vartos au luat începutură și la aceea se uită; iată eu sunt cel de apoi, adevă precum începutura săvârșirii lucrurilor și a omului iaste, așa iaste și săvârșirea cea desăvârșit, la mine să aibă săvârșitul, la mine să năzuiescă, că de vor năzui aiurea, vor pieri...”

Și spre biserică să năzuiescă, căci ea a legat prin unitatea credinții pe ai noștri cei de un sânge, ea ne-a dat viață limbii, ea ne-a dat limba literară, ne-a dat conștiința și simbolul unității naționale. Cu dreptate a fost, ca noi să ne apărăm biserică, căci cu dreptate ne-a apărut și ea.

Ea cunoșcând nevoile și durerile noastre, pătrunde în sufletul nostru, și ne dă prima mângâiere și nădejde, în limba pe care o înțelegem mai bine. Iar când vânturi reci și potrivnice amenință cu înăbușire bățiile inimii trezite, ea ne trimite pe acel diacon simplu, dar cu minte luminată și inimă largă, care și închină douăzeci de ani din vârsta înaintată viitorului bisericii, limbii și neamului. Dela ortod. x a acestui bărbat, Melchisedec, care ne binecuvântă viitorul, se aprinde fclia mândriei naționale, el sădeste viața bogată în roade a acestui pământ românesc: limba, care nu trebuie vorbită numai de cei de jos, ci chiar și scrisă de cei de sus, chemând la împreună viață toată suflarea românească. Și toate în ciuda streinilor, cari nu ne-au avut nici când la inimă,

† Văd. Maria A. Oana n. Moga, după un morb scurt, împărțit cu sfintele taine, a încetat din viață Vineri, în 27 Noembrie v. la orele 8 dimineața. În etate de 60 ani. În mormântarea rămășițelor sale pământești s'a făcut Duminică în 29 Noembrie v., la orele 2 d. am., în curtea bisericii gr. or.-rom. din Mg. Odihnescă în pace!

Inchiderea unei expoziții. În 4 Decembrie a. c. s'au închis porțile expoziției dela San-Francisco. Deși a fost o expoziție universală, n'a putut fi vizitată de oameni din toate țările: războiul a împedecat multă lume să plece la San-Francisco, să admire nenămăratele frumuseți și lucruri vrednice de văzut pe terenul științelor, al artelor și al industriei. Întra străștile dela expoziție se aflau și 80 de teatre cinematografice cu intrarea gratuită pentru fiecare. Partea interesantă și de urmat a expoziției americane era mulțimea de prelegeri și conferențe, care ajutate de numele teatre, se ocupau cu diverse chestiuni de: economia crsei, îngrijirea copiilor, igiena generală, literatură, etnografie, industrie ș. a., toate pe înțelesul păturilor largi ale poporului.

De ce crește scumpetea. Un proprietar din Bihor-Craba a cumpărat anul trecut două mii de porci cu 200.000 coroane și a vândut acum cu un milion și 600.000 coroane. Sezând cheltuielile de îngrijire în număr de 800.000 cor. proprietarul s'aradea cu profitul net de 600.000 coroane, va să zică a câștigat trei sute de procente. Dobânde de felul acesta explică, pentru ce trebuie publicul să plătească tot mai scump articolele alimentare.

Coroane eterne. Domnul Zohre Tătaru, notar în Piața de sus, și soția s'a Emilia n. Beza în loc de cunună peritoare pe mormântul mult regatului lor cununat Enea Medanu, fost secretar al băncii „Agricola” din Sebeșul săsesc, căzut la 3 Noembrie c. pe câmpul de onoare din Volhinia, dăruiesc 20 cor. în fondul Andrei hăron de Șigona, pentru ajutarea cu preferință a văduvelor și orfanilor ostașilor noștri căzuți pe câmpul de război. Pentru primos, dorind odihni lina celi căzut pentru patrie și tron, exprimă sincere mulțumiri, în numele Reuniunii meseriașilor sibieni: Victor Tordășianu, president.

Bioscopul Apollo. Luni și Marți în 13 și 14 Decembrie v. 1915 se va reprezenta următorul program: *Sterna femeia cu mușchi de fier*, varietate. Căfătorie originală, moralistică. *Văile Tern*, după natură, colorat. *Ve riscara cea frumoasă*, comedie în 2 acte. Pentru o femeie, dramă caracteristică în 3 acte.

Anunț.

Se aduce la cunoștința celor interesați, că esamenele de calificățiune învățătorescă verbale, finale și de calificățiune de curs, cursul II și III, la institutul pedagogic al seminarului arhidieceșan ortodox român „Andreian”, se vor ținea în 15/28 Decembrie a. c. începând dela 8 ore a. m.

Sibiu, 30 Nov. 1915.

Direcțiunea.

Noi ne-am dat aceste scumpe comori, noi prin noi. După o luptă glorioasă de două veacuri, drumul spre triumf începe a se deslăși. Din Ardealul bătut de nevoi și de streini, binefacerea cerului cu noi, pitește Carpații, trecând la frații de dincolo, ca să se bucură cu toții. Sângele apă nu se face! Aici încoțese ramuri nouă. Se dă învățtură neamului, să mîndre și limpezeste limba, pentru că în ea să adure trecutul măret și eroic al vestii, ca să îmbărbăteze pe nepotii, cari se rusinșu de graiul lor și de viața lor, dorind și imitând pe a strănilor, ba mai mult cor și luptă pentru dreptul limbii de a vorbi și în fața sfântă a lui Dumnezeu. Și după o viață comună de un veac, biserica își cercetează rezultatele mîșării străbătând trecutul său de activitate, făcând neamului, care a luptat cu ea împreună unul pentru altul, cel mai frumos dar: limba literară și eel sin bol al unității noastre pe toate teretele, materializat în eleganta Biblie de București.

Nu ne-a dat o literatură proprie, e adevărat. Ne-a dat traduceri; partea originală e dispărută. Dar poporul nu se judecă după umbra și după grosimea și cuprinsul trunchiului, ci mai mult și mai ales după roade. Încernătatea intrinsecă e mică, o poșă reduce la mîngăierea sufletescă produsă celor de atunci și la bucuria noastră, că putem sta de vorbă cu graiul oamenilor de atunci. Dar în fluințele binefacătoare, ro-

Partea literară.

Dare de seamă.

«Invață-ne să ne rugăm». *Predici de război prelucrate din nemțește de preotul Constantin Moldovan, Sibiu, Tipografia arhidieceșană, 80 pg. Prețul cor. 1.60.*

Judecând după numărul predicilor publicate în presa noastră religioasă, s'ar putea crede, că amvonul bisericii noastre a amușit. Dela fericitul Boiu încoace, ale cărui «semințe» formează pentru preoțimea noastră pe lângă Chiriadromion singurele modele de oratorie bisericească din arhidieceșă, nu știm să mai fi apărut ceva mai de seamă pe acest teren, iar locul cel ocupă sporadic predica în presa periodică este minimal. În privința aceasta presa nu este, nu putem crede să fie, oglinda fidelă a realității.

Atât în timp de pace, dar mai ales acum în vremea războiului, predica are o înaltă chemare.

Un confrate, a cărui dragoste de muncă nu o pot trage la îndoială, îmi spunea mai deunăzi intima sa convingere, că predica stăruitoare nu e nici oportună, nici utilă astăzi. Poporul nostru trăiește astăzi între grele împrejurări materiale, cari nu-i dau răgaz să se ocupe și de lucruri duhovnicești, iar sufletul lui este destul de tulburat, îngrijit și apăsător de durul și jalea celor duși, și n'ar fi cu cale să-l mai împovăram și noi cu predicile noastre.

Păreră aceasta, cu tot respectul cel am pentru opinantul ei, dacă e sinceră, e fundamental greșită.

E adevărat, că în vorbirea curentă, laică, a ținea cuiva o predică însemnează a-l dojeni, a-l certa, a-l muștra.

Este și dojana o parte a chemării predicii, dar utilizabilă foarte rar, cu mare parsimonie și cu mult tact. Problema predicii este însă mai simplă și putem zice mai senin și mai luminoasă.

Ea se adresează ce e drept mai mult inimii, ca sediu al sentimentelor și izvor al faptelor. Această inimă este însă astăzi tulburată, *bolnavă*, neliniștită și aleargă mai mult ca niciodată în casa Domnului, ca să afle acolo alinare.

Și este tocmai chemarea predicatorului, ca pe lângă mîngăierea ce o pot primi credincioșii din frumoasele noastre servicii divine, cari totuși sunt rigide, neschimbate și astfel nu se pretează la schimbările și la toate nevoile sufleteste ale credincioșilor, prin cuvântul său însuflețit să întărească pe cei slabi la suflet, să mîngăie pe cei nenorociți, să însuflească pe cei deslănțuți și să fie următor pildei celui ce a zis: «Veniiți la mine toți cei însărcinați și eu vă voi odihni pe voi». Va fi atunci preotul-predicator un adevărat «doftor al sufletelor» după preceptul: «Nu trebuie sănătoșilor doftor, ci bolnavilor».

Predica trebuie să aibă mai ales astăzi și o latură curat didactică, instructivă, adresându-se chiar și rațiunii practice. Este datorința bisericii să se îngrijască și de fericirea vremelnică a fiilor ei. Războiul actual a răsturnat echilibrul multor forțe, a conturbat mersul normal al vieții sociale, astfel, că mulți oameni, mai ales cei dela

¹ Imparțialitatea ne îndeamnă să dăm loc și acestor păreri referitoare la broșura preotului Constantin Moldovan, încâtva divergente de cele cuprinse în recenziunea din numerii premergători. Redacțiunea.

dele sunt incalculabile. Biserica e aceea care a țineles mai întâi, a conservat și a spus, că ortodoxismul nostru nu e al Pravoslavnicilor, ci e al Românilor și el trebuie să fie românesc, că în el trăiește neamul și el în neam. Avea să urmeze, să se deslănțuie o groază că furtună, o inundăția a Fanariului, a Greciei, a streinilor de tot felul, dar ea pentru toate are liniște și răbdare, căci ține, că acesce prin ea a trăit și trăiește, și va răsplăti și ea cu viața tot ce i a dat. Lupta literară de trei veacuri dela ea a pornit și ea a susținut-o, dându-ne ca trofeu cel mai ales odor. Oricine va trebui să se simtă mândru, că e Român și ortodox oricine va trebui să se închine și să preamărească legea strămoșilor, care ne-a dat tot ce avem azi. Cine necințeste această lege, nu merită să mai trăiască pentru noi; el e dușmanul nostru, dușmanul trecutului, dușmanul și chestitorul a tot ce avem.

Bisericii noastre, vă rog din inimă, înțelegeți acest cuvânt: *noastre*, în mulțumirea ce avem mai scumpe, de aceea să iubim și noi pe toșba ei, pe oamenii aleși de Dumnezeu din fruntea ei, bucurându-ne în veacul veacului, Amin!

¹ Izvoare: 1. N. Iorga: *Istoria literaturii religioase etc.*; 2. G. Adamescu: *Istoria literaturii române*; 3. Hodoș-Bianu: *Bibliografia veche românească*; și 4. Dr. Silviu Dragomir: *Cursurile de istorie a Bisericii ortodoxe române, ținute la Seminarul teologic din Sibiu.*

țară, cu orizontul lor strâmt, au pierdut orientarea și simțul siguranței. Strămtora-rea aceasta și relațiile schimbate, precum și lipsurile materiale mari din puținele regiuni pe unde băntue, au făcut pe oameni mai atenți, cu mintea mai ascuțită și îndreptată înspre aceia, dela cari ar putea primi orientări sau ajutor direct. Între acei factori de sigur preotul este cel dintâi. Că predica poate îmbrățișa în împrejurările de astăzi probleme mai puțin eterne, dar totuși vitale pentru poporul nostru, a arătat cel mai activ predicator al nostru în predica: «*Cu număr și cu măsură*», publicată într'un ziar politic, și care poate servi de model sub acest raport.

Dar mai este datorința cardinală a predicii a ilustra adevărurile eterne cu strălucitele pilde ale vremilor de azi, iar evenimentele din lumea mare a le trece prin prisma preceptelor evanghelice.

Mărturisim însă, că astfel pusă problema ea nu se pare de loc ușoară. Și nici nu este.

Istoricii literari au arătat, că dictonul latin: «poeta nascitur, orator fit» este o frumoasă legendă, care în ce privește pe poezi nu corespunde adevărului.

Operele de valoare trainică, capo d'operele literaturii universale, nu sunt scaturate din mîncă, ci sunt rezultatul unei munci stăruitoare, a lungi ceasuri de trudă, de gândire și de meditare, cari n'au nimic comun cu inspirația momentană ce produce, — cu rarissime excepții, — vorbe sunătoare ce nu spun nimica și au o valoare efemeră și de scurtă durată. Se adeverește deci axioma matematică: ex nihilo nihil fit.

Cu atât mai multă valoare are această aserțiune față de oratorie în general și în special față de predică, care nu se inspiră din stele, nici nu face «artă pentru artă», ci urmărește scopuri practice: luminarea minții, deșteptarea voinței, cultivarea inimei, — operând deci cu impresii, noțiuni și fapte reale are trebuință de studiu, de pregătire sistematică pentru a putea da rezultatele bune avute în vedere și a obține efecte durabile.

Fac deci un rău serviciu cauzei cei ce preconizează anumite improvizatii de ocazie de dragul unei fraze sunătoare, ca compliment, sau din motive streine discuției. A ridica însă improvizatia la valoare de principiu, cum a riscat să susțină un confrate, a susținea, că pentru poporul nostru dela sate nu e trebuință de predici studiate, — ceea-ce nu va să zică savante, — este o afirmație, care nu poate onora pe nimeni, fiindcă nu apretiază prerogativele muncii, contestă datorința studiului și se pune în contradicție cu realitatea și cu principiile fundamentale ale progresului.

Fiind deci problema predicii o chestiune de studiu, ea nu se poate restrânge la puterile individuale. Viața e scurtă, intelectul omului, puterea de observație, experiența, toate au anumite granițe și de aceea trebuie să ne servim și de experiențele antecesorilor și confrăților noștri, adevă de întreaga literatură ce ne stă la dispoziție. Dar precum am arătat la început, această literatură este foarte săracă. Și deosebit, în utilizarea ei mai trebuie făcută o distincție. Predicile savante, ținute în termeni generali, sau chiar explicații amănunțite dar abstracte, nu sunt material prețios pentru noi, preoții dela sate, ci numai acelea, cari au o structură populară și cari izbutesc prin modul de gândire, prin pilde și comparații a se apropia de sufletul poporului.

În privința aceasta exemplul Mântuitorului este pentru toate timpurile un model ideal. Dar sunt convins, că nici noi nu stăm așa de rău, tocmai fiindcă preoțimea întreagă s'a pătruns de înalta sa chemare în aceste vremuri vijelioase. Și cu toate că ni-au lipsit modelele de predici potrivite, cu toată lipsa unei tradiții bine stabilite de predică sistematică, sunt convins, că întreagă preoțimea luminată, generația tinărară, însuflețită de un zel apostolic, și generația veche, în urma comunității sufleteste cu credincioșii și-a împlinit până acuma și își împlinește datorința de *luminător al poporului și doftor al sufletelor*.

De aceea atât pentru a ne justifica înaintea posterității, cât și pentru a crea o tradiție și o oildă pentru viitor, propun, ca viitoarele conferențe preoțești să cenzureze și să selecționeze cele mai bune predici rostite de preoțimea noastră în decursul războiului și să le publice în volum.

Ca prețios argument pentru păreri ce am înfățișat îmi servește volumașul de predici al păr. C. Moldovan, care mi-a dat prilej a scrie rândurile de mai sus.

În prefața acestei broșuri autorul face prețioasă mărturisire că aci se cuprinde «o parte din munca sa dezvoltată pe amvon în toate Duminicile».

E demnă de remarcat această silință, care ne apropie de idealul de a nu face nici un serviciu public sau privat fără de

a vărsa din prisosul sufletului nostru măcar o rază de lumină sau de căldură.

În năzuința sa de a putea cât mai des mîngăia și întări pe credincioșii săi, păr. Moldovan adeseori se va fi izbit de lipsa invenției, de pericolul repețirii și va fi ostenit în căutarea pildei, a exemplului și a comparației potrivite. În asemenea cazuri a trebuit să-și ia refugiu la modelele streine. Și fiindcă literatura noastră religioasă este foarte săracă în asemenea modele, a recurs la izvoarele ce i-au stat la îndemână din bogata literatură germană.

Predicile sunt compuse în decursul acestui războiu anume pentru poporul dela țară. Nu am la îndemână originalul, dar cred că păr. Moldovan a tradus și prelucrat pe cele cari i s'au părut mai bune și mai potrivite cu împrejurările și trebuințele noastre.

Din cele 10 predici ce ni se dau, 3 dela început tractează despre rugăciune: cum trebuie să fie rugăciunea cea adevărată și foloasele sufleteste ce le dobândim prin rugăciune.

Următoarele patru predici au ca temă credința, increderea și nădejdea în Dumnezeu, iar cele din urmă trei desvoaltă înalta virtute a iubirii în felurile sale manifestări.

Voiu da pentru orientare un scurt citat din predica primă ce dă și titlul broșurei: «*Invață-ne să ne rugăm*». Este anul greu 1914. O trupă de soldați germani este în marș. Vorbind de dușmani unul din rând zice: «Dacă aș vedea acum un francez, numai decât l-aș omori». Nu peste mult timp ajung într'o pădure și văd răzimat de un copac un francez rănit, acesta se uită la ei cu privire rugătoare, cu multă căznă scoate din buzunar fotografia soției și copilașilor săi și cade mort în brațele soldatului celui ce promisese moarte dușmanului.

Cu această istorioară predicatorul a deschis inimile ascultătorilor săi, ca cu o cheie fermecată și poate avea nu numai succese oratorice, ci prin desvoltări bine studiate cum sunt în general lucrările germane, va obține și rezultate pozitive în sufletul și inima credincioșilor.

Fiecare predică pornește dela o întâmplare din război, sau folosește comparații și pilde actuale, ține mereu legătura cu evenimentele zilei, predispuie astfel pe ascultători a urmări cu atenție pe predicator și de sigur a-i urma și îndemnurile.

Pe lângă alegerea potrivită a subiectelor, autorul s'a silit a folosi și un limbaj popular redat în ziceri scurte. Broșura aceasta se va putea folosi cu succes și va fi un bun ajutor pentru cei ce vreau, ca și din acest înfricoșat război să scoată tot folosul și binele, ce îl poate da. Ea poate fi și un bun început pentru o mișcare mai vie în literatura predicii noastre.

Emilian Stoica.

Teatru.

Luni, în 13 Decembrie, se dă o reprezentație sub protectoratul Excelenței Sale Doamnei Kőress de Kőessháza în folosul pomului de Crăciun al trupelor sibiene din campanie. Se joacă: *Burgese și romanism*, comedie în 4 acte de E. Bauernfeld, cu un prolog al artistei Ida Günther, rostit de autoară.

Marti, în 14 Decembrie: *Fratele Straubinger*, operetă în 3 acte.

Note și impresii.

Din înțelepciunea altora. Cine voeste să fie domn peste alții, trebuie mai întâi să servească cu cinste și omenie.

Învăda nu este decât ura față de superioritatea altuia.

Să nu te feresti de cănele, care mărare în drumul tuturor trecătorilor.

Școale polone în Lituania. În Vilna, capitala Lituaniei, se deschid cu învoarea autorităților germane tot mai multe școale primare și secundare cu limba de propunere polonă. Două gimnazii pentru băieți și unul pentru fete și-au început activitatea. Vilna a avut să sufere în deosebire, în urma prigonirilor guvernului rusesc. Este de ajuns să amintim faptul, că un lung șir de ani s'a fisat oprirea limbii polone în toate clădirile publice și în piețele orașului; iar și corvo birile particulare trebuiau să se facă în limbă rusească...

Și toate încercările acestea neomenești de a extermina viața națională în Vilna au rămas cum vedem, zadarnice.

Rușii, cărora le dă mâna să facă în adevăr pe gozavii, n'au izbutit să deshințeze un popor constiu de trecutul său bogat în fapte mari și în suferințe.

Nr. 586/1915.

(213) 1—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător la școala din comuna **Prasaca**, tractul protopresbiteral al Abrudului, se publică concurs cu termen de **30 zile**, dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Salarul este anual 1200 coroane, și adică: 600 coroane dela comuna bisericească din repartiție și 600 coroane din ajutorul de stat acordat deja și de care a beneficiat și învățătorul dimisionat.

Concurenții să-și înainteze cererile instruite conform normelor din vigoare subsemnatului oficiu în termenul arătat și să se prezenteze la biserică pentru a face cunoștință cu poporul.

Abrud, 19 Noembrie 1915.

Oficiul protopresbiteral gr.-or român al Abrudului în conțelegere cu comitetul parohial.

Petru Popovici
protopresbiter.

Ad. Nr. 990/1915.

(209) 3—3

Concurs.

Pe baza rezoluției Preavenatului Consistor arhidiecezan Nr. 11480, se publică concurs de capelan cu drept de succesiune pe lângă parohul Ioan Capătă din **Sona** cu filia Șercaia, cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Telegraful Român”, cu aceea observare că viitorul capelan va avea să se îngrijească în special de credincioșii noștri din filia Șercaia.

Venitele împreunate cu acest post de capelan sunt venitul din porțiunea canonică și întregul venit stolar din Șercaia.

Cererile de concurs instruite conform normelor în vigoare se vor înainta la subscrisul oficiu protopresbiteral în termenul sus indicat.

Făgăraș, la 18 Noembrie 1915 v.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. român al Făgărașului în conțelegere cu comitetul parohial.

Nicolae Borzea
protopop.

Nr. 881/1915 prot.

(211) 3—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de capelan cu dreptul de succesiune pe lângă nepuțiosul paroh Ilie Ioanoviciu din parohia de clasa a II-a **Boiul mare** cu filia **Boiul mic**, protopresbiteratul tractului Sighșoara, se publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post de capelan, sunt jumătate din toate venitele parohiale fasonate în coala B. pentru întregire dela stat. Corgrua compete întreaga parohială.

Cei ce doresc a ocupa acest post să-și înainteze petițiile instruite conform normelor în vigoare în termenul deschis subsemnatului oficiu protopresbiteral și să se prezinte în vre-o Duminecă sau sâmbătoare în biserică pentru a cânta, cuvânta eventual celebra.

Sighșoara, 16/29 Noembrie 1915.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighșoara în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Dimitrie Moldovan
protopop.

Nr. 789/1915 of. prot.

(212) 3—3

Concurs.

Prin aceasta se publică concurs în „Telegraful Român” cu termen de **30 zile** dela prima apariție, pe lângă venitele cuprinse în coala B. de corgruă, pentru întregirea următoarelor parohii vacante din protopresbiteratul gr. or. român al Cetății-de-pestră:

1. **Cărpiniș**, parohie de cl. II (a doua) cu întregire dela stat maximă;
2. **Curtiușul-mic**, parohie de cl. III (a treia).

Reflectanții la vre-una din aceste parohii să-și înainteze rugățile de concurs provăzute cu documentele necesare în termenul indicat subsemnatului oficiu și cu observarea restricțiilor cuprinse în § 33 din Regulamentul pentru parohii în vigoare, să se prezinte în biserică respectivă, spre a cânta și cuvânta, eventual a și servi la sf. liturghie.

Lăpușul-unguresc, la 17 Noembrie 1915.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. român al tractului Cetatea-de-pestră în conțelegere cu respectivele comitete parohiale.

Andrei Ludu
protopop.

Publicațiune.

Duminecă în 27 Decembrie a. e. vechiu (a treia zi de Crăciun, 9 Ianuarie 1916 stil nou) după amezii la 1 oară se dă în arândă moșia bisericeii noastre din Biertan-Berehalóm în comitatul Târnava mare în estindere de 60 jugăre cat. foarte potrivită pentru pășunatul oilor.

Licitațiunea publică se va ținea în școala noastră greco-orientală din loc.

Condițiunile se pot vedea mai de aproape la oficiul parohial greco-oriental de aici.

Biertan, la 22 Noembrie 1915.

Nicolau Gheaja
paroh.

(215) 2—3

Un seann pentru strungar

și bile pentru biliard, sunt de vânzare.

Sibiu, Piața mică Nr. 12.

(216) 1—1

Cafea ieftină de Crăciun!

Firma noastră de import F. A. Degan în Fiume (Postafiock nr. 163.) ne avizează că a primit un transport mare de cafea, deci o vinde cu prețuri tare reduse. Scrieți românește!

Nr. 1 Cafea Santos, aleasă și frumoasă 1 kgr. 4-80 cor.
" 10 " Cuba fină, frumoasă 1 kgr. 5 00 "
" 14 " Cuba cea mai fină 1 kgr. 5 40 "
" 15 " Cuba mărgele aleasă 1 kgr. 5 40 "
" 16 " Cuba specialitate 1 kgr. 5 80 "
" 24 " Ceylon fină 1 kgr. 5 60 "
" 21 " Iava aurie 1 kgr. 5 40 "
" 106 " "Victoria" cea mai fină mixtură 1 kgr. 5 80 "
1 kgr. Tea fină 15—20 cor.

5 kgr. se trimite cu poșta francoat și vămuit prin ramburs. (204) 7—10

Vești din Olanda spun că se va urea prețul la cafea în mod ne mai auzit și multe calități vor lipsi. Provedeți-vă la timp pentru Crăciun, căci și așa ajunge cu întârziere.

Rugăm preoțimea noastră se recomende această firmă cu ori și ce ocaziune chiar și între străini, căci numai așa o putem scoate cu bine din criza de răboiu.

In editura comisiei administrative a tipografiei arhidiecezane, în traducere românească, făcută de dl Teodor V. Păcățian, redactorul „Telegrafului Român” a apărut:

Evangelia ca bază a vieții,

celebra lucrare a lui G. S. Petrow, în care carte sunt tratate cu multă putere de convingere temele următoare: *Principiile fundamentale ale civilizațiunii. Elucirea voinței în spirit creștinesc. Degenerarea morală. Sublimitatea evangheliei. Împărăția lui Dumnezeu*

Se află în depozit spre vânzare la **Librăria arhidiecezană din Sibiu**. Prețul unui exemplar e 1 cor. 50 fileri plus 5 fileri porto postal.

Revanzătorilor li se dă 20% rabat.

A apărut în editura comisiei administrative a tipografiei arhidiecezane:

R. Ruiz Amado:**Secretul succesului**

convorbiri teoretice și practice cu tinerii de 15—20 ani, traducere de **Vasile Stan**, profesor la seminarul „Andreian”. Cuprinsul: **Succesul și fericirea. Problema succesului. Idei atavice. Zeificarea succesului. Zodia. Periodul fatal. Planul de luptă. Nu fumezi? Încă o țigaretă...? Păhărelele de beutură. Vorbele obscene. Steagul celor șapte voinici. Timpul e aur. Lectura. Jocurile. Sportul. Prietini și Cavalerism și Donchișotism. Viermele neadormit. Orientări. O putere... Noblețea adevărată. Inclinațiile și destoiniciile. Concurența socială. Capitalul celor desmoșteniți. O obiecțiune și o părere. Chemarea dumnezeiască. Munca. Împărțirea timpului. Statornicia. Împărțește ca să învingeri. Puterea de sus Adaus: Sfaturile unui părinte către fiul său.**

După cum se vede din acest cuprins bogat, **Secretul succesului** e o contribuție însemnată la literatura noastră pentru tineret, astăzi destul de săracă.

Se află în depozit spre vânzare la **Librăria arhidiecezană din Sibiu**, exemplarul broșat (280 pagini format 8°) cu **2 coroane**.

Revanzătorilor se dă un rabat de 20%.

„MIELUL”, cassă de păstrare și împrumut în Poiana.

Convocare.

Domnii acționari ai Cassei de păstrare și împrumut «Mielul», societate pe acții în Poiana, se invită prin aceasta la

adunarea generală extra-ordinară,

care se va ținea în Poiana la 26 Decembrie n. 1915 la 11 ore a. m., în localul institutului.

Ordine de zi:1. *Alegerea alor 2 membri în comitetul de supraveghiere.*

Se atrage atențiunea domnilor acționari la dispozițiunea §. 16 din statute în sensul căruia la adunare pot participa numai acei acționari, cari sunt trecuți cu 6 luni mai înainte ca acționari în registrul acționarilor.

Acțiunile și eventualele documente de plenipotență sunt a se depune la cassa societății cel mult până la 25 Decembrie n. 1915.

Poiana, la 9 Decembrie 1915.

(217) 1—1

Direcțiunea.

Sprijiniți industria română!

VASILE BAN,

◆ depozit de încălțăminte — la „Cisma mare roșie” ◆
SIBIU, strada Ocnei (Burgergasse) Nrul 7, SIBIU.

Atrag atențiunea onoratului public din loc și jur că mi-am asortat

depozitul cu ghete

de tot felul și de lux pentru copii, dame și bărbați.

Prețul după cursul zilei.**1500 părechi de bocconci**

cu prețul dela 20 cor. până la 28 cor. lucrați din materialul cel mai bun pentru domni, muncitori și militari.

Serviciu prompt.

Tot același depozit se află și în strada Cisnădiei Nr. 49 sub firma

L. BAN.

(197) 4—10

Nu perdeți coazia și vă convingeți!

A apărut și se află de vânzare la **Librăria arhidiecezană:****Călințarul arhidiecezan****pe anul 1916**

cu Șematismul autentic al bisericeii ortodoxe rom. din Ungaria și Transilvania. Partea literară conține lucrări foarte interesante, și anume: Un iubileu rar: Patruzeci ani de arhierie. De L. T. — Din trecutul bisericeii noastre: Actul „Unirei”. De N. Iorga. — Prutul. De G. Coșbuc. — Reforma clerului în România. De S. Mehedintii. — Cei dai tu vieții? De Al. Vlăduță. — La arme! De Ștefan O. Iosif. — Școala noastră și răboiul. De Dr. Ion Mateiu. — Te duci... De Maria Cuntan. — Bogăția Imbei românești. Capul, mâna și nasul. De G. Coșbuc. — Chestiuni de tipic. De Mateiu Voileanu, asesor consistorial. — Târgurile. — Anunțe.

Prețul 80 fil, plus porte postal 20 fil.

A apărut

în editura comisiei administrative a tipografiei arhidiecezane

Psaltirea bogată

tipărită în zilele Preaînălțatului împărat și rege **Francisc Iosif I**, sub îngrijirea și binecuvântarea Înalt Preasfințitului Domn **Ioan Mețianu**, arhiepiscop al bisericeii ortodoxe române din Transilvania și mitropolit al românilor de religiuinea gr.-or. din Ungaria și Transilvania, cavalier al ordului Francisc Iosif clasa I și al coroanei de fer clasa II. Proprietar al crucei pentru merite, membru în casa magnaților etc. etc.

Se află în depozit spre vânzare la **Librăria arhidiecezană** și se vinde legată frumos în piele roșie, cu copcii și ornament aurit, la mijloc cu sfânta cruce, cu **12 cor**. Revanzătorilor se dă rabat 20%. Tipar frumos cu litere latine, de calitatea primă, și hârtie fină și trainică.